

Dkt. Kevin E. Frederick, Wawaldensian, Hotuba ya 5, A ddrressing on the Consy of Catharism

© 2024 Kevin Frederick na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Kevin Frederick katika mafundisho yake kuhusu historia ya Wawaldensia. Huu ni kipindi cha 5, Kuzungumzia Uzushi wa Wakathari.

Mahubiri yetu wakati huu ni kuhusu Kuzungumzia Uzushi wa Wakathari.

Kwa kuanzia, ningependa kutafakari 1 Wakorintho 1 kuanzia mstari wa 18 hadi 20. Katika kuhutubia kanisa la Korintho karibu katikati ya karne ya 1 BK, Paulo alikabiliwa na changamoto ya kuhubiria kusanyiko ambalo lilikuwa limevunjika kwa kuchanganya imani na mantiki ya kiburi. Baadhi ya Wakristo wa mapema walikuwa wameamini kwamba hekima ya mwanadamu ilikuwa njia ya kuelekea wokovu.

Katika kifungu hiki cha maandiko, Paulo anawapa changamoto Wakristo wa mapema kukataa wazo kwamba kupata hekima ya mwanadamu kungeleta wokovu wa kibinafsi. Tofauti na mtazamo huo, Paulo anawatia moyo kukumbatia hekima ya Mungu, iliyofunuliwa katika kifo cha Yesu msalabani, kama njia ya kufikia wokovu. Kwa upande mmoja, hekima ya mwanadamu inaonekana na wanadamu kama chaguo la busara na njia ya wokovu wa kibinafsi, ilhali hekima ya kimungu, hekima ya msalaba na mateso, inaonekana kuwa ya kipumbavu machoni pa wanadamu, kwani inakumbatia udhaifu na udhaifu kama njia ambayo Mungu huleta wokovu kwa wanadamu.

Wale wanaosisitiza hekima ya binadamu kama njia ya kufikia wokovu huwa wanazingatia wazo kwamba kupitia ujuzi wa kiakili wa hekima ya kimungu, wanaweza kufikia wokovu, ilhali wale wanaokumbatia msalaba hugundua kwamba kuamini ushindi wa Kristo dhidi ya kifo na neema anayofunua kuhusu Mungu ndiyo njia pekee ya wokovu. Mapema kama kizazi cha kwanza cha Ukristo, wakati wa Paulo, baadhi ya Wakristo walisitiza kupata hekima binafsi kuhusu Mungu kama njia ya kuelekea wokovu, na hivyo kuunda uzushi wa kanisa la kwanza wa Ugnostiki. Muundo halisi wa mfumo huu wa imani ulijengwa juu ya dhana ya uwili, kwamba Mungu wa Agano la Kale alikuwa Mungu wa ulimwengu ulioanguka na wenye dosari kubwa, ambaye alikuwa amejaa ghadhabu na hukumu kwa ulimwengu na wakazi wake, ilhali Mungu wa Agano Jipya alikuwa Mungu wa haki na wokovu wa kimungu.

Uwili hutambua kwamba ulimwengu wa kimwili, pamoja na mapungufu yake yote, ni wenye dhambi, uliohukumiwa, na hauwezi kukombolewa, ilhali ulimwengu wa kiroho, ambao umejitenga kabisa na ulimwengu wa kimwili, unapatikana kiroho kupitia kupata maarifa na hekima ya Mungu. Kila kitu cha kimwili kilikataliwa na

waumini wa Gnostic, ilhali maisha yaliyojikita katika maarifa kuhusu ulimwengu wa kiroho yalikuwa njia ya kweli ya wokovu. Lakini ikiwa mtu anaamini katika mawazo ya uwili kwamba ulimwengu wa kimwili ni wa dhambi na ulimwengu wa kiroho pekee ndio njia ya wokovu, mtu anawezaje kupatanisha kwamba Yesu Kristo alikuwa mwanadamu aliye hai, anayepumua? Mfumo huu wa imani husababisha matatizo yasiyoweza kusuluhishwa kwa mafundisho ya kawaida ya Yesu Kristo kama mwanadamu kamili na Mungu kamili.

Ili kuunga mkono mfumo wa imani wa pande mbili, Ugnostiki unasisitiza kwamba Yesu alionekana tu kama mwanadamu na kwamba hakuteseka msalabani. Wagnostiki wanaamini kwamba katika Yesu, Mungu anawapa wanadamu zawadi ya kimungu ya hekima kupitia mafundisho yake na kupitia maisha yake. Kulingana na imani ya Ugnostiki, kwa sababu Mungu ni mwenye nguvu zote, Mungu hawezi kuteseka na kufa na bado akawa Mungu.

Kukataa huku mateso ya Yesu kuliunda mtazamo potofu wa ubinadamu na uumbaji, ambapo uumbaji na ubinadamu vilichukuliwa kama kitu cha kukataliwa na kuzidi. Kwa sababu wokovu ungeweza kupatikana tu kupitia kupata maarifa ya kiroho, muundo huu ulifanya iwe rahisi kuwahukumu wanadamu wote ambao hawakuwa wamejifunza maarifa ya kimungu ya Ugnostiki. Katika Ugnostiki, mlango wa mbinguni ulikuwa mwembamba sana na unapatikana tu kupitia akili na maarifa ya mwamini.

Imani iliyotegemea neema ya Mungu kama ilivyofunuliwa katika Yesu Kristo na kutolewa bure kwa wanadamu haikupatikana kabisa katika mfumo wa imani ya Wagnostiki. Zama za mapema za enzi za kati ziliona upya shauku katika imani za Wagnostiki katika eneo la Ulaya Mashariki la Milki ya Byzantine katika harakati inayoitwa Bogomilism . Wabogomil wa mapema walikuwa wafuasi wa imani mbili wa wastani wenye mizizi ya kale katika Wagnostiki, na ipasavyo, imani zao nyingi zilipingana na Kanisa la Kirumi na Orthodox la Mashariki.

Walikataa liturujia ya Misa na sakramenti ya Ekaristi, matumizi ya Agano la Kale kama Maandiko Matakatifu, imani katika miujiza ya Yesu, sakramenti ya ubatizo, na ukuhani wa Kanisa Katoliki. Kwa sababu ya kukataa kwao yote yaliyokuwa ya ulimwengu wa kimwili, pia walikataa ndoa. Viongozi wa Cathar walikuwa waseja na walifikia hatua ya kukataa chakula chochote kilichokuwa na uhusiano wowote na uzazi wa wanyama, ikiwa ni pamoja na nyama, bidhaa za maziwa, na mayai.

Kabla ya kuchunguza kuibuka tena kwa Ugnostiki katika Ulaya ya enzi za kati, tunahitaji kuanzisha uelewa wa msingi wa muktadha wa kihistoria. Mgawanyiko mkubwa kati ya Kanisa Katoliki la Kirumi Magharibi na Kanisa la Orthodox la Mashariki Mashariki mnamo 1054 na kuanzishwa baadaye kwa mageuzi ya Gregory ndani ya Kanisa Katoliki la Kirumi kulichangia mabadiliko makubwa katika kanisa na jamii katikati ya karne ya 11. Papa Gregory alitaka kusafisha Kanisa la Kirumi kupitia mageuzi mbalimbali, ikiwa ni pamoja na kuanzisha udhibiti mkali zaidi juu ya uteuzi

wa maafisa ndani ya Kanisa, kukataa desturi ya ushirikina, desturi ya kuuza maafisa waliowekwa wakfu wa Kanisa, na kuwataka viongozi wote wa Kanisa waliowekwa wakfu wawe waseja.

Papa Gregory hakuwahimiza tu maafisa wa Kanisa walio waadilifu kimaadili kuwakosoa viongozi wowote waliowekwa wakfu wanaojihusisha na tabia ya ulevi, bali pia aliwaagiza waumini kuwawajibisha makuhani na maaskofu. Gregory aliwahimiza waumini Wakatoliki kujiepusha na sakramenti zinazotolewa na makuhani waliooa au wa kimonia. Hili lilikusudiwa na Gregory kuwa silaha ya kulazimisha mageuzi kwa makasisi wakaidi, lakini ilikuwa silaha hatari kutumia, kwani kuanzia hapo, haikuwa hatua ndefu kuelekea kutokubaliana na makasisi kabisa, kama mapapa na wanasheria wa kanisa la Paris walivyogundua baadaye.

Kufikia mwaka wa 1100, mabadiliko makubwa yalikuwa yakiendelea katika jamii, hasa ndani ya Kanisa Katoliki la Roma. Karne ya 12 ilikuwa wakati wa msukosuko wa kidini ambapo waumini walikuwa wakijaribu kupata nafasi yao katika upyaji mkubwa wa maisha ya kidini. Hata hivyo, uongozi wa Katoliki la Roma ulikosa fursa nzuri ya kujibu hitaji la dhati la waumini Wakatoliki katika utafutaji wao wa maana na haukushughulikia hitaji la kuwaelimisha waumini kama sehemu ya majukumu yao yaliyowekwa.

Badala yake, waliamini kwamba Kanisa na wasomi wake wa kidini waliitwa kuwa walenzi na watunza ukweli mtakatifu, ambao waliamini ulikuwa mtakatifu sana kuaminiwa mikononi mwa walei. Kwa hivyo, waliuweka wazi kwa wale tu walioelimishwa na kuwekwa wakfu ipasavyo katika Kanisa. Ukweli kwamba maandishi yote ya kidini ya Kanisa, ikiwa ni pamoja na Biblia, yaliandikwa kwa Kilatini ulimaanisha kwamba chini ya 2% ya idadi ya watu walikuwa na ujuzi wa kusoma na kuandika.

Ukosefu wa elimu kwa karibu kila mtu nje ya monasteri, convent, au chuo kikuu ulifanya iwe vigumu kwa mtu wa kawaida kuelewa tofauti kati ya mafundisho ya uzushi na imani ya kawaida. Kutokana na sera ya Kanisa ya kudumisha mshiko imara juu ya nani aliyepata maarifa ya maandiko na ya kikanisa, na hivyo kuifunika imani kwa siri ya kidini, kufikia nusu ya kwanza ya karne ya 12, kulikuwa na wahubiri wengi wa uzushi waliotangatanga ambao waliweza kuwafikia maelfu ya watu wa kawaida na kuwabadilisha kuwa njia mpya za kufikiri. Katika kipindi hiki hicho ndani ya jamii, ubabaila, mfumo wa kiuchumi wa umiliki wa mali na utajiri, ulidhibitiwa na kundi dogo la watumwa na kudumishwa na kundi kubwa zaidi la wakulima ambao kazi yao iliwasaidia wamiliki wa mali.

Muundo huu wa kijamii na kiuchumi ulipangwa vizuri zaidi kote Ulaya Magharibi. Pamoja na ukuaji wa majimbo ya kijeshi, kundi jipya la wanamgambo wa kitaalamu, linalojulikana kama mashujaa, lilianza kuibuka. Waliajiriwa na kufunzwa kujenga na kuandaa maendeleo yaliyoenea ya majumba na miji na miji yenye ngome kote Ulaya.

Kuongezeka kwa miji salama pia kulishuhudia ukuaji wa tabaka la kati la mafundi na wamiliki wa biashara ndogo.

Wamiliki wa ardhi matajiri mara nyingi walikuwa na majina ya wakuu na wakawa tabaka tawala katika jamii hizi. Nchini Ufaransa, wakuu hawa waliendeleza uaminifu wa kisiasa kwa Mfalme wa Ufaransa na waliunga mkono utii wao kwa kukusanya majeshi ili kumsaidia Mfalme. Hakukuwa na ripoti za uwili wa uzushi huko Magharibi hadi wakati wa mwaka 1114.

Katika karne yote ya 11, Bogomilism ilikuwa ikienea zaidi mashariki katika Milki ya Byzantine. Mwanzoni mwa karne ya 12, Bogomil walianza kutuma wamishonari Ulaya Magharibi. Mapema katikati ya karne ya 12, makuhani wa Cathar huko Ufaransa, wanaojulikana kama Perfecti, wote walishiriki kitabu cha huduma sawa na vitabu vya ibada vya Bogomil vilivyopatikana Bulgaria na Constantinople.

Inakubaliwa kwa ujumla kwamba Ukathari ulikuwa na mizizi imara Ulaya Magharibi wakati askofu Mkatoliki na mwenzake walipofikishwa mahakamani mwaka wa 1143 katika jiji la Cologne. Ukathari ulikuwepo katika eneo la Languedoc kusini mwa Ufaransa kuzunguka jiji la Toulouse mapema mwaka wa 1145. Kufikia miaka ya 1160, Ukathari ulikuwa umeenea hadi kaskazini mwa Ufaransa, Uholanzi, na sehemu za Italia.

Kumbukumbu zinaonyesha kwamba lugha ya kawaida ya ibada ya Wakathari ya karne ya 12 ilikuwa Kilatini, ambayo ilimaanisha kwamba hadhira yao kuu ilikuwa wasomi wa kanisa na jamii. Wamisionari hao wa Wakathari kutoka Milki ya Byzantine wangeleta tafsiri yao ya Kilatini ya ibada ya Wakathari, ambayo iliruhusu kuenea kwa haraka kwa Wakathari katika Ulaya Magharibi. Miongozo hii ilinakiliwa na makuhani na watawa wa Ufaransa ambao walikuwa wameongoka na kuwa Wakathari.

Ilikuwa kazi ya walei wa Cathar walioelimika katika kila jamii kushiriki na familia zao na wanachama dhana za msingi za Catharism. Catharism iliibuka kama imani kutoka kwa Ukristo, lakini msisitizo wake juu ya asili ya Mungu ya pande mbili na kukataa kwake ubinadamu wa Yesu kuliufanya Catharism kuwa uzushi wa kitheolojia kama inavyoonekana na imani ya Kikristo ya Orthodox. Tofauti na uhusiano kati ya Waaldensia na Kanisa Katoliki, Catharism ilikuwa na nyenzo zake za maandishi na muundo wake rasmi mbali na imani ya Katoliki.

Katika muktadha huu, tunaelewa mgongano kati ya Wakathari na Wawaldensia. Kabla ya 1184, suala la Valdes lilikuwa la kichungaji, mgogoro kati ya mwito mkubwa sana wa umaskini wa kimisionari na haki za kisheria za kitamaduni za makasisi wa kitaasisi. Valdes na wafuasi wake walitarajiwa kuwasilisha bidii yao kwa mamlaka ya uongozi ambao haukushiriki hamu yao kubwa ya umaskini wa kitume au hisia yao mpya ya utume.

Valdes alitwa mpingamizi na Papa, akatengwa na Kanisa Katoliki la Roma, na hivi karibuni akafukuzwa na askofu wa eneo hilo kutoka Lyon. Kutokana na uhamisho huu, wafuasi wa Valdes walifuata kauli mbiu ya injili ya kutumwa wawili wawili kuhubiri na kufundisha injili. Valdes na wafuasi wake, katika juhudi za kuonyesha uaminifu wao kwa Kanisa Mama la Roma na katika kutambua kwao uzushi wa Wakathari, walituma wawili wawili wa wamishonari katika eneo la Languedoc nchini Ufaransa kuhubiri dhidi ya Wakathari na kuelimisha umma kuhusu tofauti za imani kati ya Ukatoliki wa Orthodox na mafundisho ya uzushi ya Wakathari.

Neno Languedoc linamaanisha lugha ya watu, na katika eneo hili la Ufaransa, lugha ya kawaida iliyozungumzwa ilikuwa Provençal, ambayo ilikuwa lugha ile ile ya kikanda iliyozungumzwa huko Lyon. Kufikia mwishoni mwa karne ya 12, wafuasi wa Waldo, wanaojulikana kama Maskini wa Lyon, waliingilia sana tabaka la kati na la wakulima katika eneo hili kwa kiasi kikubwa kutokana na uwezo wao wa kufundisha imani ya Kikristo kutoka kwa Biblia na lugha ya kawaida. Pia walidhihirisha roho ya unyenyekevu na upole, wakionyesha ujumuishaji wa mafundisho na mtindo wa maisha wa Yesu.

Wawaldensia walitumia mbinu hii kwa ufanisi kuonyesha asili ya uzushi wa Wakathari kwa watu wa kawaida kote Languedoc na wakaingia kwa kiasi kikubwa katika kupunguza kasi ya kuenea kwa ushawishi wa Wakathari. Kutokana na ufanisi wa Wawaldensia katika kushinda mioyo ya watu wa kawaida, Wakathari, mwanzoni mwa karne ya 13, walitegemea zaidi matumizi ya lugha ya watu ili kupanua ushawishi wao. Katika miongo hii ya mapema ya kuwepo kwa Maskini wa Lyon, msomi mwingine Mfaransa Mkatoliki ambaye alikuwa mjuzi wa matumizi ya Kilatini alijiunga na Maskini wa Lyon, akiipa harakati hiyo uadilifu wa kiakili na msingi wa kina wa kitheolojia uliohitajika.

Jina la msomi huyu lilikuwa Durand wa Huesca. Mchango wake mkubwa zaidi, hati inayoitwa Liber Antiheresis, ilifanya kazi ya kushughulikia Wakathari wazushi na imani zao. Durand alitoa muhtasari wa kitheolojia ulioendelezwa sana na seti ya maagizo ili kukabiliana vyema na imani potofu za Wakathari na kuwavutia watu kwa Mama Kanisa.

Antehiresis ya Liber ilikuwa mchango mkubwa zaidi wa Durand kwa harakati ya Wawaldensia, hata kutambuliwa na maaskofu Wakatoliki wa Roma kama chombo chenye ufanisi dhidi ya uzushi wa Wakathari. Kwa sababu ya ufanisi wa Wawaldensia katika kushughulikia uzushi wa Wakathari, maaskofu wengi hawakuwa wepesi wa kuwalaani wafuasi wa Waldo, na hata kwa aina ya uzushi iliyolaaniwa na upapa, maaskofu wengi waliendelea kupuuza, kwa hivyo waliridhika na mahubiri yao ya kupinga Wakathari, ambayo yalikuwa na ufanisi kwa sababu watu wa eneo hilo walisikiliza. Kwa hivyo Waldo na marafiki zake walipendelewa na watu na walifikiriwa vyema na uongozi wa Kikatoliki wa eneo hilo.

Ubishi pekee nao ulikuja katika desturi ya Wawaldensia ya kuhubiri. Kwa ushawishi unaokua kwa kasi wa Ukatharisti katika eneo ambalo hapo awali lilikuwa karibu Wakatoliki pekee, Papa alijibu kwa hasira kali dhidi ya uzushi huo kwa kutangaza vita dhidi ya harakati za Wakathari. Vita vya msalaba ni vita ambavyo vinaweza kuitwa na Papa tu kwa niaba ya ulinzi wa ulimwengu wa Kikristo dhidi ya mashambulizi ya makafiri.

Vita vya msalaba pia vingeweza kuitwa ili kurudisha ardhi na mali zilizochukuliwa na makafiri na hupewa utii na waumini Wakatoliki wanaoitwa wapiganaji wa vita vya msalaba. Mpiganaji mtakatifu wa vita vya msalaba alikuwa askari aliyechukua silaha dhidi ya adui ambaye alitambuliwa na Papa, lakini alitofautishwa na askari wa kukodiwa na walioandikishwa kwa njia zifuatazo. Nia ya mpiganaji haikuwa kwa malipo ya pesa au mali ; badala yake, alipewa msamaha ambao hutoa msamaha kamili wa dhambi zake zilizofanywa hadi sasa, huku kitendo chake kama askari katika vita vya msalaba kikihesabiwa kama toba yake.

Hatimaye, mpambanaji wa vita vya msalaba anaweka nadhiri kwa Mungu, akimfunga askari hadharani kwa dhamiri, katika dhamiri kutekeleza nadhiri hiyo. Vita vya msalaba dhidi ya Wakathari vilikuwa wito wa kwanza wa kanisa dhidi ya Wazungu wa Magharibi ambao walikuwa wamejitenga na Ukristo wa Kikatoliki. Mnamo 1205, kitendo kikubwa cha kwanza cha uharibifu dhidi ya Wakathari kilitokea katika jamii ya Béziers katika Languedoc.

Katika hasira na ghadhabu yao isiyozuilika, wapiganaji wa vita vya msalaba waliikamata jumuiya nzima ya Béziers . Mji ulizingirwa haraka na washambuliaji wao, na raia wakakimbilia kwenye kanisa kuu la Katoliki kwa ajili ya ulinzi. Kanisa na mji wote waliporwa, wakazi wote wakauawa, huku makasisi, wanawake, na watoto wakiuawa ndani ya makanisa.

Viongozi wa jeshi walipowanyang'anya nyara wafuasi wa kambi, mji ulipigwa risasi na kuchomwa moto, na mwanzoni mwa kampeni, kamanda wa kijeshi wa vita vya msalaba, Arnold Amalric anasemekana kuulizwa jinsi washambuliaji wanavyopaswa kutofautisha kati ya wazushi na Wakatoliki. Inasemekana alijibu, waueni wote, Mungu atawajua wake. Takriban watu 10,000 walikuwa wameishi Béziers wakati wa mauaji hayo, na ni wachache sana, ikiwa wapo, waliokoka ili kunusurika.

Uharibifu kama huo usio na ubaguzi haungefanywa tena dhidi ya jiji zima, lakini jamii za Wakathari zilikandamizwa katika miji na majiji mengine mengi hadi hatua kwa hatua kufikia mwaka wa 1229, vita vya msalaba dhidi ya Wakathari vilianza kufifia. Mara tu uzushi wa Wakathari ulipodhibitiwa kikamilifu, hasira ya upapa ilianza kuelekezwa tena mwanzoni mwa miaka ya 1230 dhidi ya Wawaldensia. Kufikia mwaka wa 1250, upapa ulikuwa umeunda na ulikuwa umesambaza sana mwongozo sanifu na wa kimfumo wa shughuli kwa ajili ya matumizi ya wachunguzi wote

walipokuwa wakiwajaribu na kuwahukumu wazushi kote katika Milki Takatifu ya Kirumi.

Kwa muhtasari, kwanza, Wakathari na, baadaye, Wawaldensia walitaka kujaza pengo lililotambuliwa kwa kushughulikia utafutaji wa tabaka la kati wa maana na uelewa wa uhusiano wa kiroho kati ya Mungu na ubinadamu. Harakati zote mbili zilikuwa zimechukua kiapo cha umaskini na zikaanza kuhubiri kwa lugha ya kawaida. Imani za Wakathari zilipingana na zile za Kanisa Katoliki la Roma. Hata hivyo, desturi ya Wawaldensia ya kuhubiri neno la Mungu kwa lugha ya watu ilithibitika kuwa tishio kubwa sana kwa kanisa.

Wacathari walikuwa rahisi kuwapuuza na kuwaita wazushi kwa sababu ya mawazo yao ya pande mbili. Waliamini, kama Manichaeist wa kanisa la kwanza, kwamba Mungu wa Agano la Kale hakuwa Mungu wa Agano Jipya na kwamba Yesu hakuwa mwanadamu kamili kwa sababu Mungu hangeweza kuteseka. Mawazo hayo leo yanaweza kuwa rahisi kuwapuuza kama wazushi kwa Wakristo wa kawaida, lakini ilikuwa njia mbadala inayoshawishi ya uelewa uliodhibitiwa sana wa imani ya Kikristo ambao ulibaki umefunikwa kwa lugha isiyoieleweka na ambao imani zao hazikuwahi kufundishwa kwa ufanisi kwa watu wengi.

Kanisa Katoliki la Roma lilitishiwa na harakati ya Wakathari kwa sababu ilikuwa na karne, lakini tishio kubwa zaidi kwa Kanisa Katoliki lingeibuka na kundi ambalo kwa kiasi kikubwa lilikuwa la Wakatoliki katika imani zao lakini waliothubutu kutuma wamishonari wanyenyekevu na maskini wawili wawili kueneza neno la Mungu katika lugha ambayo watu wangeweza kuelewa. Hili ni neno la Bwana. Shukrani kwa Mungu.

Huyu ni Dkt. Kevin Frederick katika mafundisho yake kuhusu historia ya Wawaldensia. Huu ni kipindi cha 5, Kuzungumzia Uzushi wa Wakathari.